

Editörden / Editorial

Türk Kütüphaneciliğinde Yeni Kayıplar ve Yeni Gelişmeler...

New Losses and New Developments in Turkish Librarianship

Türk Kütüphaneciliği Editörler Kurulu*

We are deeply saddened to lose two important doyens on behalf of our journal and profession. We planned the March and June 2020 issues as special issues for these two doyens. On the other hand, via this editorial, we would like to share the transition process of our journal to the DergiPark hosting system and the developments that accompany it.

Değerli Okurlarımız,

Geçen sayımızın editoryal yazısında (*Türk Kütüphaneciliği* Editörler Kurulu, 2019, s. 1) son yıllarda ne çok meslek büyüğümüzü kaybettiğimize değinmiştik. Kaybettiğimiz duayenlerimize geçtiğimiz sürede maalesef yenileri eklendi. Prof. Dr. Necmeddin Sefercioğlu ve Prof. Dr. Berin U. Yurdadoğ'u ebediyete uğurlamış olmanın derin üzüntüsü içerisindeyiz. Derneğimiz ve dergimiz için büyük emek vermiş olan saygıdeğer Prof. Dr. Necmeddin Sefercioğlu Hocamız için 2020 yılının ilk sayısını sizlere farklı platformlardan da duyurduğumuz gibi "Kütüphaneciliğimize Kanat Gerenler Özel Sayısı" olarak planladık. Sıcak iletişimi, enerjik kişiliği, sosyalliği, dışa dönüklüğü ve girişimci ruhu ile herkesin gönlünde taht kurmayı başarmış saygıdeğer Prof. Dr. Berin U. Yurdadoğ Hocamız için ise 2020 yılı Haziran sayısını özel sayı olarak çıkarmaya ve anılarına ithaf etmeye karar verdik. Farklı türdeki yazılarla katkı verebileceğiniz bu özel sayımızın teması ve yazı kabul tarihleri yakın zamanda dergimiz iletişim kanalları üzerinden ve mesleki listelerden sizlerle paylaşılacaktır.

Saygıdeğer Okurlarımız,

Türk Kütüphaneciliği (TK) dergisi olarak bir yanımız yaprak dökerken bir yanımız güncel gelişmelerin heyecanını yaşıyor. Dergimizin 2019 yılı itibariyle yalnızca elektronik ortamda yayın hayatına devam edeceğini geçen sayının editoryal yazısında (*Türk Kütüphaneciliği* Editörler Kurulu, 2019, s. 2) duyurmuştuk. Bu sayı itibariyle ise tüm süreçlerimizi DergiPark¹ üzerinden yürütmeye başladığımızı sizlerle paylaşmak isteriz. Bundan

* Editorial Board of Turkish Librarianship

¹ Bkz. <https://dergipark.org.tr/>

böyle Dergimize göndermek istediğiniz her türlü yazı için öncelikle, sisteme üye değilseniz DergiPark platformuna üye olmanız, ardından da (TK) sayfasından² gönderim işleminizi gerçekleştirmeniz gerekiyor. Geçiş döneminde, süreci sizler için olabildiğince kolaylaştırabilmek adına editörlerimizden Zehra Taşkın bir video³ hazırladı. Özellikle daha önce DergiPark platformunu kullanmamış olup, dergimize yazı göndermek isteyen meslektaşlarımızın bu videoyu izlemelerini öneririz.

Dergimizin tüm içeriğinin DergiPark sayfamıza eklenmesi süreci devam etmekte olup, önceki tüm içerik ile güncel sayı ve duyurulara erişim (TK) web sayfasından⁴ da mümkün olacaktır.

TK Editörler Kurulu olarak bilimsel iletişim sürecini iyileştirebilmek için yaptığımız çalışmalara hemen her sayıda değiniyoruz. DergiPark platformuna geçiş ile birlikte uzun bir süredir planlarımız arasında yer alan Hakem Değerlendirme Formumuzda köklü bir değişiklik yaptık. Bu değişikliği zorunlu hale getiren neden ise oldukça yüzeysel kalan ve değerlendirilmesi kabul edilen ancak çalışmaların eşit titizlikte incelendiği konusunda şüphe yaratan hakem raporları oldu. Kimi hakem değerlendirmelerinin çok kısa ve yüzeysel olması çalışmanın kabul edilme/reddedilme/gözden geçirme durumuna ilişkin karar verme sürecini zorlaştırırken kimi hakem değerlendirmelerinin ise oldukça detaylı, titizlikle ele alınmış ve çalışmanın geliştirilmesine ışık tutar nitelikte olduğunu görüyoruz. Bu noktadan hareketle, hakem değerlendirmelerini standart hale getirebilmek adına birçok uluslararası derginin hakem değerlendirme süreçlerini inceleyerek oluşturduğumuz yeni Hakem Değerlendirme Formu ile hakemlerimizin 20 soruya yanıt vermelerini bekliyoruz. Soruların mümkün olduğunca somut olmasına ve doğrudan cevaplanabilmesine özen gösterdik. Ön editoryal değerlendirmeden geçirdiğimiz yazılarda gördüğümüz eksiklikler bu soruları oluşturmada bize yardımcı oldu. Bu bağlamda, hakemlerimizin özellikle değerlendirdikleri araştırma makaleleri için yanıtlamasını istediğimiz sorular arasında;

- çalışmada yanıt aranan bir araştırma sorusunun ya da test edilmek istenen bir hipotezin olup olmadığı,
- çalışma için uygun yöntem ve tekniklerin kullanılıp kullanılmadığı,
- hipotezi test etmek ya da araştırma sorularını yanıtlamak için uygun istatistiksel analizlerin yapılıp yapılmadığı,
- çalışmada örneklem seçimi yapıldıysa örneklemin evreni temsil eder nitelikte olup olmadığı ve uygun örneklem seçim yönteminin kullanılıp kullanılmadığı,
- yöntem kısmının çalışmanın tekrar edilmesine olanak verecek ayrıntıda olup olmadığı,
- verilerin görselleştirilmesi için uygun tablo ve grafiklerin kullanılıp kullanılmadığı,
- çalışma ile yanıtlanması hedeflenen araştırma sorularına bulunan yanıtların ya da hipotez testi sonuçlarının açıkça belirtilip belirtilmediği,
- çalışmadan elde edilen bulguların ilgili literatür ile karşılaştırılmasının ve bu anlamdaki tartışmanın yeterli olup olmadığı yer almaktadır.

Hakem Değerlendirme Formunda yaptığımız bu değişiklikler ile değerlendirmelerde eşit titizliği sağlayabilmeyi umuyoruz.

² Bkz. <https://dergipark.org.tr/tk>

³ Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=MexA18u-hq8>

⁴ Bkz. <http://www.tk.org.tr>

Dergimize gönderilen yazıların değerlendirme süreleri ile ilgili olarak yapılan yeni düzenlemeleri de siz değerli okurlarımızla paylaşmak isteriz. Süreci DergiPark üzerinden başlayan yazılar için yedi günlük bir ön değerlendirme süresi tanımlanmıştır. Ön değerlendirme sürecinde, gelen yazılar Editör Yardımcılarımızdan Meriç Dirik Büyükköse tarafından kelime sayısı, tablo ve şekil sayısı, tablo ve şekillerin APA 6 kurallarına uygunluğu gibi özellikleri bakımından kontrol edilmekte ve belirlenen sorunlar için yazarla iletişime geçilmektedir. Bu aşamada sorun yaşamamak adına dergimize yazı göndermeden önce “Yazım Kuralları” sayfasını⁵ incelemenizi öneririz. Dergimizin “Hakemli Yazılar” bölümü dışındaki bölümlere gönderilen yazılar, ön değerlendirme süreci tamamlandıktan sonra ilgili alan editörünün kontrolünden geçmektedir. Ön değerlendirme süreci tamamlanan “Hakemli Yazılar” bölümündeki araştırma makaleleri, örnek olay incelemeleri ve kavramsal makaleler ise alan editörüne ve ilgili alan editörünün incelemesinin ardından hakemlere iletilmektedir. Alan editörü ve hakemlerden, Hakem Değerlendirme Formundaki 20 soruya cevap vermeleri ve her bir soru ile ilgili yorumlarını belirtmeleri istenmektedir. Bu aşamadaki incelemeler için belirlenen standart süre 21 gün, ek süre ise 10 gündür. Hakemlerden ayrıca, yazarlara önerilen düzeltmelerin yapılıp yapılmadığını kontrol ederek onay vermeleri de beklenmektedir. Bu sürelere ek olarak hakem davetinin 10 günlük geçerlik süresi, yazarların ön kontrol, alan editörünün ve hakemlerin geri bildirimleri sonrasındaki dönüş süreleri ve Editör Yardımcılarımızdan Kardelen Aktaş tarafından gerçekleştirilen son kontrol aşaması da dikkate alındığında bir makalenin işlem süreci 3-4 ayı geçebilmektedir. Belirttiğimiz makale işlem sürelerini yazarlarımızın dikkatine sunar, dergiye gönderilmesi planlanan makaleler için bu sürelerin göz önünde bulundurulmasını tavsiye ederiz.

Değerli Okurlarımız,

DergiPark sistemine geçiş ile birlikte yaptığımız değişikliklerin bir diğeri ise dergimizin kullanmış olduğu Creative Commons lisansı ile ilgili. Daha önce dergimizde yayımlanmak üzere kabul almış olan yazıların yazarlarından Telif Hakkı Devir Bildirim Formu doldurmalarını talep ediyorduk. Açık erişim hareketinin destekçilerinden olan dergimizde, Telif Hakkı Devir Bildirim Formu doldurulması uygulamasını kaldırarak “Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı”⁶ni kullanmaya başladığımızı sizlere duyurmak isteriz. Bu lisans çerçevesinde, dergimizde yayımlanan yazılar ticari amaçla olmamak üzere kullanılabilir ve paylaşılabilir.

Değerli Okurlarımız,

Değerlendirme süreciyle ilgili yeni düzenlemelere ek olarak, özellikle son yıllarda örneklerini çok görmeye başladığımız, Editörler Kuruluna bilgi verilmeden geri çekilen ve başka dergilerde süreci başlatılan yazıların önüne geçebilmek adına yazarlarımızdan, yazılarını dergiye gönderirken, süreci başlayan yazıların ön kontrol aşaması dışında geri çekilemeyeceği ile ilgili bir taahhüt alıyoruz. Taahhüt metni ile geri çekme bilgisinin yanı sıra çalışmanın yayın etiği kurallarına uygun hazırlandığının, özgün bir eser olduğunun, başka yerde yayımlanmadığının ve yayımlanmak üzere başvurulmadığının, çalışmanın son halini tüm yazarlarının (çok yazarlı ise) okuduğunun ve çalışmaya destek veren kurum ve kuruluşların çalışmada anıldığının da yazar tarafından onaylanması isteniyor. Yazıların dergiye gönderilme

⁵ Bkz. <https://dergipark.org.tr/tk/writing-rules>

⁶ Bahsi geçen Creative Commons Lisansının ayrıntıları için bkz. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

aşamasında, yazarların kendilerinden istendiği takdirde araştırma verilerini yayın kurulu ile paylaşabilecekleri sözünü de almak istiyoruz. Araştırma verilerinin paylaşılması, çalışmada kullanılan istatistiksel testlerin kontrolü ve yöntem kısmının yeterliliğinin sağlanması, böylelikle bilimsel çalışmaların temel özelliklerinden biri olan tekrar edilebilirlik ilkesine uygunluk açısından Editörler Kurulu için büyük önem taşıyor.

Özellikle son zamanlarda dikkatimizi çeken bir başka sorun ise kurulumuz tarafından çoğunlukla yöntemsel ve çalışmayı en baştan yeniden yapmadan düzeltilmesi mümkün olmayan sorunlar nedeniyle reddedilen yazıların, belirtilen düzeltmelerin büyük kısmı gerçekleştirilmeden başka dergilerde yer bulması. Burada hatırlatmak isteriz ki, yapılan değerlendirmeler bilimsel yayınların taşınması gereken en temel özellikler gözetilerek yapılmaktadır. Bunlar ise, evrensel olarak geçerli ve uluslararası anlamda etkin olarak uygulanan, gerek lisans gerekse de lisansüstü derslerde öğretilen ve ulusal/uluslararası araştırma yöntemleri konulu kitapların tümünde yer alan kurallardır. Bu bağlamda, alan dergilerimizin tümüyle kurulumuzca reddedilen yazıların editoryal değerlendirme raporlarını paylaşım konusunda ilgili paydaşlarımızla işbirliğine gidebileceğimiz çağrısını okumakta olduğunuz editoryal yazı vesilesiyle yapmak isteriz.

Değerli Okurlarımız,

DergiPark platformundaki yazı türü bölümlenmesi, kullandığımız önceki bölümlenmeye göre biraz farklılık göstermekte ve derginin bu kısımda herhangi bir ekleme/çıkarma yapmasına izin verilmemektedir. DergiPark tarafından sunulan seçenekler “Araştırma Makalesi”, “İnceleme Makalesi”, “Çeviri”, “Editöre Mektup”, “Kitap İncelemesi”, “Düzeltilme”, “Editoryal” ve “Diğer” şeklinde olup; Dergimizin “Görüşler”, “Kütüphaneciliğimize Kanat Gerenler”, “Mesleki Toplantılar”, “Konuk Yazar”, “Okuyucu Mektupları”, “Başkanın Mesajı” gibi farklı başlıklarının “Diğer” seçeneği altında devam edeceğini duyurmak isteriz.

Saygıdeğer Okurlarımız,

TK yeni sayısını beğeni ve eleştirilerinize sunarken, verimli bir yaz mevsimi ve güzel bir tatil geçirmenizi diliyoruz.

Kaynakça

Türk Kütüphaneciliği Editörler Kurulu. (2019). Yeni bir yıl, yeni bir sayı ve dökülen yapraklar... *Türk Kütüphaneciliği*, 33, 1-2. doi: 10.24146/tkd.2019.43